

Atlantida din Marea Neagră, Templul lui Apollo din Insula Șerpilor, structurile submarine de la Callatis și alte enigme ancestrale

Teritoriul actual al României a atras în decursul timpului o mulțime de populații din toate colțurile lumii. Acestea au lăsat aici urme fascinante și o moștenire culturală imposibil de ignorat, care acum este integrată patrimoniului național. În trecut însă, contactele între autohtoni și migratori sau coloniști au fost adesea unele teribil de violente, soldate cu câmpuri de luptă pline de cadavre, orașe arse din temelie și zone întregi pustiite de furia unor războaie nimicitoare. Dar și o sumedenie de mistere tenebroase și întâmplări controversate pe care nici acum nu le putem desluși! Ce s-a întâmplat cu șapte milenii în urmă la Tărtăria? De ce România are atâtea schelete de giganți descoperite pe tot arealul ei? Atlantida are o posibilă localizare în Marea Neagră, legată de Templul lui Apollo din Insula Șerpilor? Care este explicația prezenței monștrilor subacvatici printre ruinele cetății scufundate pe Dunăre, la Vicina?

Toate aceste întrebări nu și-au găsit încă răspunsuri convingătoare, ci, dimpotrivă, au suscitât alte întrebări, și mai tulburătoare. De pildă, de unde știa Eminescu despre existența unei civilizații îngropate în Marea Neagră? Și, mai ales, de unde i-a venit ideea să stabilească o legătură între daci și posibila atlanti:

Din fundul Mării Negre, din înalte-adânce hale

Dintre stânce arcuite, din gigantice portale

Oastea zeilor Daciei în lungi șiruri au ieșit...

*Zei Daci ajung la marea, ce deschide-a ei portale,
 Se reped pe trepte 'nalte și cobor în sure hale
 Cu lumina, ei îngroapă a lor trai întunecos;
 Dară ea, înfiorată de adâncă ei durere,
 În imagini de talazuri cânt-a Daciei cădere
 Și cu-albastrele ei brațe țărării mângâie duios.*

(Mihai Eminescu – *Memento mori*)

Primii locuitori menționați de istorie ai țărmurilor Mării Negre, anume cimerienii și sciții (vechi popoare indo-europene), o denumeau „Axaina“, adică „albastru închis“. În vremea colonizării grecești, marea se numea „Pontos Euxeinos“, adică „marea cea primitoare“, poate prin preluare fonetică a denumirii „Axaina“. Romanii au transcris denumirea sub forma „Pontus Euxinus“, folosind însă și „Mare Scythicum“, iar ulterior, în vremea Împărăției Bizantine, în Evul Mediu, apar denumirile de „Megali thalassa“, preluată în românește ca „Marea cea mare“ din documentele lui Mircea cel Bătrân și în italiana genovezilor ca „Mare maggiore“, dar și de „Chechias thalassa“, anume „marea crivățului“, preluată în bulgărește ca „marea oarbă“ sau „închisă“, toate aceste denumiri fiind prezente în hărțile venețiene, precum și în cronicile lui Wavrin și ale lui Villehardouin.

Calificativul *Neagră* apare în secolul al XV-lea, odată cu extinderea Imperiului Otoman, și există trei ipoteze explicative, toate trei disputate. Cea mai populară, dar neconfirmată de nicio sursă, afirmă că ar fi culoarea mării la vremea rea (de fapt, sub nori, toate mările sunt întunecate). O altă ipoteză des citată în sursele anglo-saxone este că *Neagră* ar fi o traducere a cuvântului scitic *axaina*. O altă ipoteză este că denumirea i-ar fi fost dată de turcii selgiucizi (Selçuk Türklar) instalați în Anatolia din secolul al XI-lea, apoi generalizată de otomani (Osmanli Türklar), conform căreia nordul era simbolizat de culoarea neagră. Pentru turci, Marea de la Nord era Marea Neagră. Termenul a fost tradus în rusește, românește, bulgărește pe măsură ce aceste popoare au avut acces din nou la țărmurile mării. Această ipoteză este dezbătută inclusiv în rândurile

turcologilor, dat fiind că desemnarea tradițională a punctelor cardinale prin culori, la turci, nu totdeauna folosește Kara (adică „întunecat“) pentru miazănoapte și Ak (adică „luminos“) pentru miazăzi, cum este cazul aici (Karadeniz fiind Marea Neagră, la nord de Turcia, iar Akdeniz fiind Marea Mediterană, la sud de Turcia).

O altă explicație a numelui Mării Negre era dată de ceața densă și întunecată pe care anticii o remarcău deasupra apelor în timpul iernii. De asemenea, marinarii relatau că orice obiect metalic scufundat în apele Mării Negre la peste 100-150 de metri devine negru.

Culorile au fost folosite și la identificarea vlahilor sud-dunăreni: *cara-vlahii* sunt vlahii de nord (Bosnia și Herțegovina), diferiți de vlahii din Grecia. Ca urmare a poziției sale strategice, la întretărirea drumurilor comerciale, dar și la confluența istorică a diferitelor istorii, țărmurile Mării Negre au fost parcurse, colonizate și sunt astăzi populate de numeroase popoare sosite din timpuri mai vechi sau mai noi. Cele mai vechi popoare pontice sunt dacii și rudele lor, grecii pontici, romanii, românii, venețienii, genovezii, armenii, lazii, gruzinii și abhazii. Alte popoare pontice sunt bulgarii, turcii și alte popoare turcice (de exemplu, găgăuzii și tătarii) sau mongolii (ajunși în regiune în secolul al XIII-lea), ucrainenii, rușii (printre care și lipovenii schismatici) și alții. Toate aceste popoare prezintă astăzi o serie de tradiții, legende și alte forme de folclor legate de Marea Neagră.

Marea Neagră face legătura între Europa și Asia. Granița stabilită de geografi între cele două continente, pe Caucaz și Strâmtoarea Bosfor, taie această mare în două părți inegale, cea mai mare parte fiind europeană. Marea Neagră este săracă în insule, având un țărm puțin dantelat. Cele mai importante insule sunt Insula Șerpilor și cele formate de Dunăre, dincolo de vărsare, ca Insula Sacalinul Mare. Cea mai importantă peninsulă este Peninsula Crimeea, „împărțită“ cu Marea Azov. Golfurile Mării Negre sunt fie largi, puțin prielnice adăpostirii vaselor pe furtună (ca golfurile Burgas, Varna, Sinop, Samsun și altele), fie separate pe larg de curenții transversali prin cordoane litorale („grinduri“)

și transformate astfel în limane (de exemplu, Limanele Dobrogene sau Limanul Nistrului). Câteva orașe importante se află la Marea Neagră, cum ar fi Burgas, Varna, Constanța, Odessa, Ialta, Sevastopol, Soci, Suhumi, Batumi și Trabzon. Un oraș care nu se află, propriu-zis, la Marea Neagră, dar este mult legat istoric și economic de această mare este orașul Istanbul (mai de mult Constantinopol, capitala Imperiului Bizantin).

În 1997, hidrologul William Ryan și geologul Walter Pitman, americani, descoperă lucrările hidrologilor și sedimentologilor români, bulgari și ruși, publicate în analele institutelor de cercetări marine de la Constanța, Varna și Sevastopol, și relatând cercetările întreprinse prin anii '70, îndeosebi analiza cu metoda carbon-14 a cochiliilor fosile de moluște de apă dulce, prezente în straturile de sub sedimentele marine actuale de pe platforma continentală. Analizele concordă: cochiliile respective au circa 7 000 de ani. Cercetătorii români, bulgari și ruși conchid că, acum 7 000 de ani, Marea Neagră a cunoscut, cel puțin în straturile de ape superficiale, un episod de mare scădere a salinității, datorat, poate, scurgerii spre bazinul pontic a unei mase de apă de topire postglaciară prin fluviile rusești. Dar Ryan și Pitman emit altă ipoteză, bazându-se pe legenda Potopului din Biblie, ea însăși moștenită din mitologia sumeriană, anume din legenda lui Ghilgameș. Ei presupun că bazinul pontic adăpostea de zeci de mii de ani un lac de apă dulce, pe care îl numesc Lacul Pontic, al cărui nivel era cu 180 de metri mai jos decât nivelul actual al mării, astfel că platforma continentală era la aer liber și adăpostea primii agricultori europeni (arheologia ne spune că sud-estul Europei a fost prima zonă în care s-a răspândit agricultura). Când nivelul apelor oceanice și ale Mediteranei au depășit altitudinea cea mai joasă a istmului Bosforului, apa marină a format o scurgere (actuala strâmtoare) care a umplut în mod catastrofal bazinul pontic, în câteva luni, printr-o cascadă gigantică, obligând agricultorii să-și părăsească brusc așezările. Ryan și Pitman afirmă că aceste populații s-au răspândit, căutând alte câmpii de cultivat, în Anatolia și în Mesopotamia, vehiculând astfel legenda Potopului. Ei popularizează în SUA această teorie

prin articole, cărți și filme documentare care au întâlnit un succes cu atât mai mare, cu cât cultura populară americană este în mod tradițional consumatoare de teorii care îmbină, într-un fel sau într-altul, Biblia cu știința.

Exploratorul Robert Ballard, cel care a descoperit și *Titanicul*, a condus o echipă de cercetători în Marea Neagră pentru a căuta dovezi referitoare la Potopul lui Noe. Potrivit unui articol publicat în *Washington Post*, la aproximativ 170 de metri adâncime, celebrul explorator a găsit dovezi ale unui potop catastrofal petrecut cu 7 500 de ani în urmă, acesta fiind, posibil, „Potopul lui Noe“.

Exploratorul împreună cu echipa sa au capturat câteva imagini și au cules mostre de sedimente de pe fundul Mării Negre. Zonele care au fost inundate aparțineau unui ținut uscat, inundat brusc de apă sărată. Astfel, exploratorul a plasat catastrofa ca fiind petrecută acum 7 500 de ani (5500 î.H.), iar facerea lumii a avut loc în anul 5508 î.H.

Potrivit geologilor de la Universitatea din Columbia, alți doi cercetători, William Ryan și Walter Pitman, au găsit, de asemenea, probe: „Marea Mediterană s-a format prin topirea ghețarilor. Nivelul acesteia a crescut atât de mult încât s-a revărsat în Marea Neagră, formând un baraj între cele două, actualul Bosfor, strâmtoarea care desparte cele două mări. Un potop apocaliptic a urmat, inundând barajul și scufundând kilometri pătrați de uscat“, consideră cei doi.

Revărsarea Mediteranei în Marea Neagră a lăsat mărturie în texte vechi, anterioare Bibliei, provenind de la populații care au trăit nu foarte departe de locul catastrofei. Mesopotamienii au o poveste foarte asemănătoare cu cea a lui Noe din Vechiul Testament.

Mai nou, o altă teorie face furori pe rețelele de socializare, mai ales printre adepții dacologiei. Mai multe articole au apărut după ce au fost făcute descoperiri impresionante în adâncul Mării Negre. Cercetătorii străini au găsit un adevărat oraș subacvatic care ar putea fi... Atlantida. Povestea orașului scufundat în Marea Neagră este vehiculată de foarte mulți ani. O teorie susține că Atlantida ar fi fost localizată în Marea

Neagră și că inclusiv Insula Șerpilor ar fi o mică bucată rămasă din vechiul continent dispărut.

Susținătorii plasării Atlantidei în Marea Neagră cred mai departe că adevăratele dovezi sunt îngropate în apropierea coastelor României, iar Insula Șerpilor e o rămășiță a înfloritoarei civilizații de acum 10 000 de ani. Etnograful Adrian Bucurescu arată că fabuloasa țară mitologică s-a scufundat în marea denumită de egipteni Siriath, adică Marea Neagră. În cinstea lui Orpheus, împăratul-zeu numit de atlanți și urmașii lor direcți, tracii, egiptenii au ridicat acum mai mult de 5 000 de ani, la Giseh, enigmaticul Sfinx. În 1913, în *Dacia preistorică*, Nicolae Densusianu localiza Atlantida între Porțile de Fier și Sfinxul din Bucegi. „Atlantis“ este tradus de unii lingviști prin „Fericire“, iar grecii antici denumeau actuala Insulă a Șerpilor, din Marea Neagră, Makaron, adică „A fericitorilor“. Nu departe de ea, arheologii ruși au descoperit impresionante ruine subacvatice atribuite, după unii, atlanților. În apropiere, la Hamangia, au fost găsite uimitoarele figurine din lut, intitulate generic „Gânditorul“ și datate 5000-3000 î.H., într-o perioadă când de gândire abstractă nu putea fi vorba.

Conform ipotezei susținute de tot mai mulți adepți, din străvechea Atlantidă a rămas doar Insula Șerpilor. Certitudine este doar faptul că pe colțurile de stâncă, azi pusti, se ridica pe vremuri un superb templu închinat zeului Apollo. Însuși Mihai Eminescu a vorbit în versurile sale de enigmatică Atlantidă din Marea Neagră („Din Fundul Mării Negre, din înalte-adânce hale / Dintre stânce arcuite, din gigantice portale / Oastea zeilor Daciei în lungi șiruri au ieșit“). Locuitorii Insulei Șerpilor din Antichitate era numiți blajini sau preafericți și erau considerați urmașii atlanților. Un argument în sprijinul localizării continentului dispărut în spațiul românesc este și acela că, în faza de descompunere a imperiului lor, atlânții practicau intens sacrificiile umane, obicei sângeros și crud pe care-l aveau geto-dacii.

Charles Berlitz a publicat într-una din cărțile sale, *Atlantis, al optulea continent*, o hartă modernă a planșeului Oceanului Atlantic. În zona

Insulelor Canare, el arată cĂ existĂ și azi, acoperit de ape, un masiv muntos numit Dacia. De aici presupunerea cĂ atlanții au plecat cĂtre zona carpto-danubianĂ, iar tracii ar fi urmașii atlanților. Poate au ajuns în Insula Șerpilor (Insula AlbĂ), unde exista acel templu al zeului Soare (și atlanții aveau o religie bazatĂ pe cultul Soarelui), apoi unul închinat lui Ahile sau chiar mormântul semizeului. Edificiul antic avea formĂ pătratĂ, fiecare laturĂ având 29,87 de metri și se pare cĂ avea nouĂ altare. Funcționa și ca oracol și se spune cĂ aproape totul era din aur, marmurĂ albĂ și mĂrgăritare. Legendele romane spuneau cĂ Templul Alb nu a fost construit de mâna oamenilor, ci era de origine divinĂ, motiv pentru care întreaga insulĂ a fost numitĂ Insula SfântĂ.

Atlantii e posibil sĂ fi ajuns și prin părțile Brașovului, dacĂ ar fi sĂ dĂm crezare ipotezei care susține cĂ enigmaticul Templu al Ursitelor de la Șinca Veche a fost întemeiat de aceeași civilizație care a ridicat și Templul Alb din Insula Șerpilor. Un lucru e sigur și uimitor: tracii au avut cunoștințe extraordinar de avansate pe care nu prea aveau de unde sĂ le ia decăt de la niște colonizatori, rĂmași necunoscuți deocamdatĂ. (SĂ fi fost, oare, extraterestrii, așă cum spun alte teorii?)

Astronomul polonez M.M. Kamienski a apreciat cĂ așă-numita Cometă a lui Galilei s-a ciocnit cu Terra (în anul 9541 î.H.) și a produs scufundarea Atlantidei. Inginerul german Otto Muck susține cĂ în Oceanul Atlantic ar fi cĂzut cu o viteză de 20 km/secundă un meteorit gigant cu diametrul de 10 km. Legenda potopului este arhicunoscutĂ. Această faimoasă catastrofă a lumii antice poate fi întâlnitĂ la majoritatea popoarelor, cu excepția aborigenilor australieni, a laponilor și a eschimoșilor. Oamenii de știință admit faptul cĂ la baza mitului a stat un fenomen real, verificabil istoric și arheologic, uriașele inundații fiind o consecință a încălzirii climei dupĂ ultima glaciațiune. Potopul menționat și în Vechiul Testament și apreciat de Vatican cĂ a avut loc acum 13 100 de ani, a lăsat din Atlantida numai „Insula celor Șapte cetăți“.

Hiperboreea, paradisul îndepărtat, „SĂlașul Preaferițiilor“, tĂrĂmul minunat unde locuitorii sĂi, hiperboreenii, trăiau 1 000 de ani (sau erau

nemuritori, cum adesea credeau despre ei geții!), erau fericiți și fără să cunoască bolile lumii sau slăbiciunile bătrâneții. De mai bine de două milenii, omenirea se chinuie să localizeze acest ținut mitologic, iar cărturari din toate culturile lumii s-au chinuit să își demonstreze teoriile, plasând acest meleag ideal în diverse zone ale globului. Una dintre teoriile cele mai interesante este însă cea care plasează Hiperboreea în Dobrogea. În sprijinul acestei variante ar veni numeroase scrieri antice. Astfel, grecii numeau acest pământ „Cel de dincolo de Boreas“, adică de Zeul Vântului de Miazănoapte, care potrivit mitologiei olimpiene se născuse în Tracia. Deci la nord de Tracia ar fi trebuit să se găsească acest ținut minunat. Despre hiperboreeni se spunea că erau niște supraoameni din neamul pelasgilor, popor străvechi și misterios, care poate a existat înaintea daco-geților noștri, tot pe aceste pământuri. Pindar scria că după ce a ajutat la construirea Troiei, zeul Apollo „s-a întors în patria sa natală de lângă Istru, în ținutul hiperboreenilor“. Clement din Alexandria menționa, la rândul său, că Zalmoxis, zeul daco-geților, era și el hiperboreeu. Potrivit lui Macrobius, Istrul (Dunărea) este un „fluviu hiperboreean“, iar alți autori antici au spus că Alexandru Macedon și apoi Traian au adus ofrande fluviului Istru, despre care se știa că este sacru. Marțial numea triumful lui Domițian în Dacia drept „Hyperboreus Triumphus“. Hecateu și Diodor din Sicilia plasau și ei tărâmul mitic la nord de Tracia și aproape de Istru, adesea la gurile de vărsare ale fluviului, deci în nordul Dobrogei. Indiferent dacă acest tărâm paradisiac a existat sau nu, fie că a fost sau nu în Dobrogea noastră, în Dacia sau pe alte meleaguri, povestea lui este una fabuloasă, asemenea hiperboreenilor...

Multe legende venite de dincolo de timp vorbesc despre pământuri sfinte aflate pe locul unde acum domină Marea Neagră. Unii cercetători afirmă că aici este localizată străvechea Atlantida, cu templele sale, în special Templul lui Apollo, zeul Soarelui, a cărui origine hiperboreană începe să capete un contur tot mai precis. Din străvechea Atlantida, se zice că a rămas doar Insula Șerpilor. Aceasta pare să fi fost un teren

mistic, un loc de trecere între două lumi. Aici, pe colțurile de stâncă acum pustii, se ridica pe vremuri un superb templu care a fost închinat solarului Apollo. Apele mării îi protejau pe preoții solari de vizitele curioșilor și ale profanilor. Marele Diodor amintea în scrierile sale Insula Șerpilor, cunoscută ca Insula Leuky (Leuce): „În fața ținutului celților, în părțile Oceanului, este o insulă numită Leuky, adică Albă. Latona, mama lui Apollo, s-a născut aici și din cauza asta Apollo este mai venerat aici decât ceilalți zei... Această insulă era numită și Helixea (Felicia) sau *nesos makaron*, Insula Preafericiților. Nu departe de acolo erau Munții Riphei (Carpați)...“ Preafericiții sau blajinii erau urmașii atlanților, cunoscuți și sub numele de *rămâni*. Despre ei, textele vechi amintesc că locuiau pe lângă apele cele mari în care se varsă toate apele, iar folclorul românesc spune că în acele tărâmurii își are Dumnezeu cetatea de unde guvernează toate ale lumii, bune și rele.

Insula Șerpilor, din Marea Neagră, a fost interzisă vreme îndelungată exploratorilor, iar stâncile sale au rămas astfel înconjurată de numeroase enigme. Aflată în Marea Neagră, la circa 45 de kilometri de țărmurile României și Ucrainei, Insula Șerpilor a rămas un loc legendar, plin de mistere. În timpurile străvechi, se spune că insula a fost locuită numai de păsări și șerpi de mare, de la aceștia din urmă provenindu-i numele ulterior. Insula a fost numită și Leuke („albă“ în greacă), deoarece are o asemănare cu calcarul alb al Dobrogei. Grecii au numit Insula Fidonisi, sau Insula Șarpelui, în timpul când aceasta s-a aflat sub ocupația Imperiului Otoman. Deși se întinde pe 17 hectare, Insula Șerpilor este un loc neprimitor, din cauza reliefului și solului ei. Insula din Marea Neagră este formată din gresii dure și silicoase și nu are izvoare de apă dulce. Este săracă în vegetație și faună, iar printre animalele care au populat-o s-a numărat năpârca sau șarpele de casă. Unii istorici au susținut că șerpii ar fi fost stârpiți de pe insulă, în a doua parte a secolului XX, când aici ar fi fost cantonate trupe sovietice. Un templu închinat eroului mitic Ahile ar fi existat pe Insula Șerpilor, potrivit unor istorici și arheologi. Săpăturile arheologice derulate pe insulă au fost rare și nu au

avut rezultate consistente. Izvoarele scrise din Antichitate dezvăluiau că pe stâncile unei insule aflate la gurile Dunării, identificată de unii autori drept actuala Insulă a Șerpilor, a fost clădit un templu închinat zeului Apollo. Istoricii antici afirmă că aici au fost aduse rămășițele pământești ale eroilor Iliadei, Achile și Patrocle, pentru a fi păstrate într-un mausoleu, iar locul se numea Insula Leucos sau Leuke. O altă legendă, relatată de Filostrat, informa că eroul grec Ahile le-ar fi nimicit pe amazoane pe Insula Leuce. Locul sacru din Antichitate a mai apărut în folclorul românesc sub numele de „Biserica cu nouă altare“. A rămas însă un mister modul în care au dispărut vestigiile templului antic menționat, dacă, într-adevăr, Insula Șerpilor ar fi fost legendara Insulă Leuce. Puține rămășițe arheologice din secolele IV-V î.H. au fost descoperite aici.

Insula Șerpilor s-a aflat până în 1947 în componența României. În al Doilea Război Mondial, între 1941 și 1944, baza militară românească înființată aici a fost supusă numeroaselor bombardamente sovietice. În cele din urmă, în august 1944, insula a fost ocupată de sovietici, care au înființat aici o unitate de supraveghere maritimă și aeriană, prevăzută cu antene radar, iar din 1948 a intrat în cadrul Uniunii Sovietice, potrivit unui protocol secret între reprezentanții celor două state. La scurt timp, insula a fost transformată într-un complex militar, unde au fost amplasate radare de mare putere și cu o rază mare de acțiune, apoi stații de bruij și de ascultare a convorbirilor. Sovieticii au instalat cabluri telefonice subacvatic care făceau legătura insulei cu Odessa și au amenajat locuri de acostare pentru nave. Marinarilor nu le era permis să se apropie de insulă. După 1990, Insula Șerpilor a fost disputată de Ucraina și România, la Curtea Internațională de Justiție, considerându-se că Insula Șerpilor este relevantă pentru delimitarea platoului continental al Mării Negre. În prezent, ea este parte a raionului Chilia al regiunii Odessa din Ucraina.

În vecinătatea Insulei Șerpilor s-ar fi aflat un Triunghi al Bermudelor, loc al disparițiilor misterioase. O legendă spune că, la 5 decembrie 1945, cinci bombardiere americane au dispărut acolo. O altă dispariție